

Marmara Üniversitesi
İş Sağlığı ve Güvenliği Koordinasyon Birimi

Risk Değerlendirmesi Eğitimi

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ KOORDİNASYON BİRİMİ

- ❖ Risk Değerlendirmesi Prosedürü
- ❖ Risk Değerlendirmesi Ekipleri
- ❖ Risk Değerlendirmesi Ekiplerin Atanması
- ❖ Risk Değerlendirmesi Ekibinin Görevleri
- ❖ Tehlikenin Tanımlanması
- ❖ Riskin Tanımlanması
- ❖ Risk Kontrol Yöntemleri
- ❖ Uygulama
- ❖ Dokümantasyon

Risk Değerlendirmesi Prosedürü

❖ İSG-PR-03 Risk Değerlendirmesi Prosedürü

❖ İlgili Prosedüre web sitemiz www.isg.marmara.edu.tr üzerinden erişebilirsiniz.

The screenshot displays the website of the Marmara University İş Sağlığı ve Güvenliği Koordinasyon Birimi. The header includes the university logo and navigation links: İSG KOORDİNASYON BİRİMİ, İDARİ, BİRİMLER, BELGELER, EĞİTİM KURUMU, and İSGBYS YAZILIMI DOKUMANLARI. The main content area is titled 'RİSK DEĞERLENDİRMESİ REHBERİ' and features a list of documents under the heading 'İSGBYS YAZILIMI DOKUMANLARI'. The documents listed are: GİRİŞ REHBERİ, İSG KURUL REHBERİ, ACİL DURUM PLANI REHBERİ, RİSK DEĞERLENDİRMESİ REHBERİ (highlighted with an orange box), Risk Değerlendirmesi Uygulama Rehberi, İSG-PR-03 Risk Değerlendirme Prosedürü (linked with an orange arrow from the highlighted document), İSG-TB-03-01 Risk Değerlendirmesi Ekipleri Atama Tebliği, İSG-T-03-01 Risk Değerlendirme Ekibi Talimatı, İSG-F-03-01 Tehlike Tespit Formu, İSG-F-03-02 Risk Değerlendirmesi Formu, Örnek Risk Değerlendirmesi Formu, Marmara Üniversitesi Risk Değerlendirmesi Formu Uygulama Rehberi, and İSG-F-03-03 Uygunsuzluk Tespit Ve Döf Kontrol Formu.

İşveren yükümlülüğü

MADDE 5 – (1) İşveren; çalışma ortamının ve çalışanların sağlık ve güvenliğini sağlama, sürdürme ve geliştirme amacı ile iş sağlığı ve güvenliği yönünden risk değerlendirmesi yapar veya yaptırır.

(2) Risk değerlendirmesinin gerçekleştirilmiş olması; işverenin, işyerinde iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması yükümlülüğünü ortadan kaldırmaz.

(3) İşveren, risk değerlendirmesi çalışmalarında görevlendirilen kişi veya kişilere risk değerlendirmesi ile ilgili ihtiyaç duydukları her türlü bilgi ve belgeyi temin eder.

Risk Değerlendirmesi Ekipleri

MADDE 6 – (1) Risk değerlendirmesi, işverenin oluşturduğu bir ekip tarafından gerçekleştirilir.

Risk değerlendirmesi ekibi aşağıdakilerden oluşur.

- a) **İşveren** veya işveren **vekili**.
- b) İşyerinde sağlık ve güvenlik hizmetini yürüten **iş güvenliği uzmanları** ile **işyeri hekimleri**.
- c) İşyerindeki **çalışan temsilcileri**.
- d) İşyerindeki **destek elemanları**.
- e) İşyerindeki bütün birimleri temsil edecek şekilde belirlenen ve işyerinde yürütülen çalışmalar, mevcut veya muhtemel **tehlike kaynakları ile riskler konusunda bilgi sahibi** çalışanlar.

Risk Değerlendirmesi Ekiplerin Atanması

❖ İSG-TB-03-01 Risk Değerlendirme Ekibi Atama Tebliği

İlgili Forma web sitemiz [İSG-TB-03-01 Risk Değerlendirmesi Ekipleri Atama Tebliği](#) üzerinden erişebilirsiniz.

	RİSK DEĞERLENDİRMESİ EKİP ÜYELERİNİN ATAMA TEBLİĞİ	DOK NO : İSG-TB-03-01 YAY. TARİHİ : REV. NO : 00 REV. TARİHİ :
---	---	---

Tarih: .../.../2021

RİSK DEĞERLENDİRMESİ EKİP ÜYELERİNİN ATAMASI VE RİSK DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARININ BAŞLATILMASI DUYURUSU

....., 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu kapsamındaki İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirmesi Yönetmeliği'ne istinaden, işveren/Vekili tarafından aşağıdaki Risk Değerlendirmesi Ekibi üyeleri atanmıştır. Risk Değerlendirmesi Ekibi üyelerinde görev değişikliği olması halinde bu atama duyurusu güncellenerek tekrar ibraz olunur.

Bilgilerinize....

RİSK DEĞERLENDİRMESİ EKİBİ				
<u>S.N</u>	GÖREV	AD-SOYAD/ <u>TC</u> KİMLİK NO	CEP TELEFONU	İMZA

Risk Değerlendirmesi Ekibinin Görevleri

❖ İSG-T-03-01 Risk Değerlendirme Ekibi Talimatı

İlgili Talimata web sitemiz [İSG-T-03-01 RİSK DEĞERLENDİRMESİ EKİPLERİ TALİMATI.pdf](http://marmara.edu.tr) (marmara.edu.tr) üzerinden erişebilirsiniz

	RİSK DEĞERLENDİRMESİ EKİPLERİ TALİMATI	DOK NO : İSG-T-03-01
		YAY. TARİHİ :
		REV. NO : 00
		REV. TARİHİ :

1.0. AMAÇ

Faaliyetler ile ilgili tehlikeleri tanımlamak, bu tehlikelerle ilgili, riskleri değerlendirmek ve bunları önlemek için gereken uygulamalara ve yöntemlere ait süreçlerin takibinin gerçekleştirilmesi.

2.0. KAPSAM

Planlı ve Plansız Faaliyetleri, ziyaretçi ve taşeronları da içerecek şekilde bütün çalışanlarının faaliyetlerini, kullanılan teçhizatı ve olanakları ile ilgili tehlikelerin değerlendirilmesini, ülkemizde geçerli olan iş sağlığı ve güvenliği mevzuatının gereklerini, kapsar.

3.0. TANIMLAR

a) **Önleme:** İşyerinde yürütülen işlerin bütün safhalarında iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili riskleri ortadan kaldırmak veya azaltmak için planlanan ve alınan tedbirlerin tümünü,

b) **Ramak kala olay:** İşyerinde meydana gelen; çalışan, işyeri ya da iş ekipmanını zarara uğratma potansiyeli olduğu halde zarara uğratmayan olayı,

Tehlikenin Tanımlanması

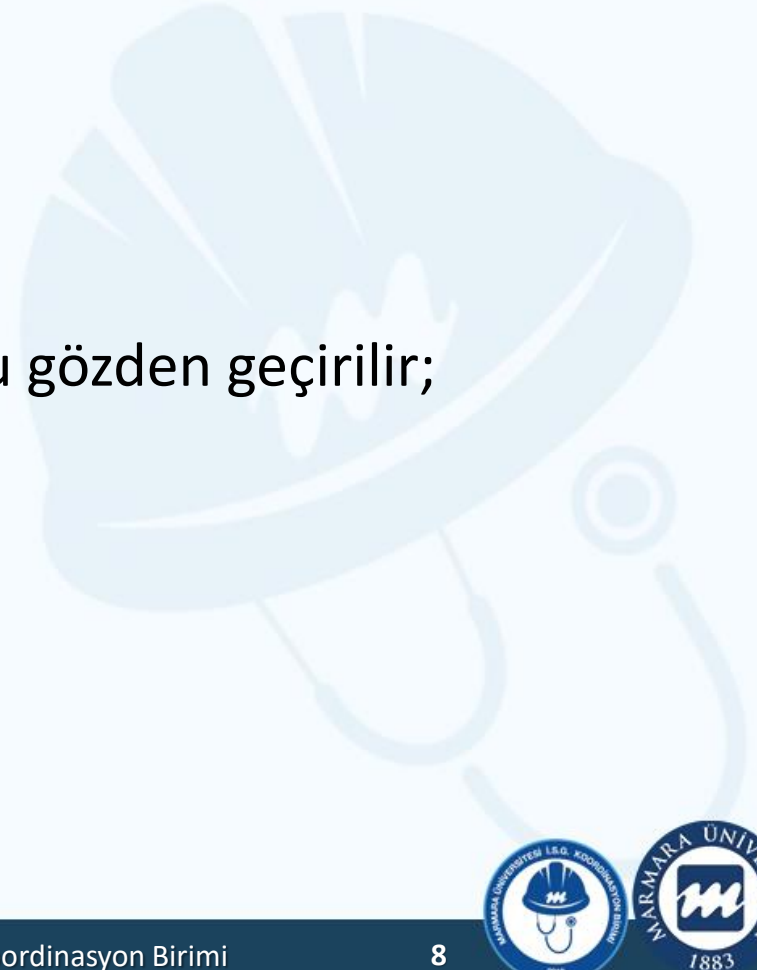
Tehlike nedir?

Tehlike: İşyerinde var olan ya da dışarıdan gelebilecek, çalışanı veya işyerini etkileyebilecek **zarar veya hasar verme potansiyelini**, ifade eder.

- ❖ Tehlikeli Durumlar
- ❖ Tehlikeli Davranışlar

Tehlike tanımını belirlemek için üç konu gözden geçirilir;

- ❖ Zarar oluşturacak kaynak var mı?
- ❖ Kim veya ne zarar görebilir?
- ❖ Zarar nasıl oluşabilir?

Ön Tehlike Analizi Çalışması

Kontrol Formları

- ❖ [Genel- Ortak Alanlar](#)
- ❖ [İşyeri Bina ve Eklentileri](#)
- ❖ [Ofisler](#)
- ❖ [Laboratuvar](#)
- ❖ [Yemekhane](#)
- ❖ [Havuz ve Spor Merkezi](#)

Riskin Tanımlanması

Risk:

- ❖ Tehlikeden kaynaklanacak kayıp, yaralanma ya da başka zararlı sonuç meydana gelme olasılığı.

Risk değerlendirmesi:

- ❖ İşyerinde var olan ya da dışarıdan gelebilecek tehlikelerin belirlenmesi, bu tehlikelerin riske dönüşmesine yol açan faktörler ile tehlikelerden kaynaklanan risklerin analiz edilerek derecelendirilmesi ve kontrol tedbirlerinin kararlaştırılması amacıyla yapılması gerekli çalışmaları.

Risk Kontrol Yöntemleri

1. Tehlikenin ortadan kaldırılması
2. Tehlikeli olanı daha az tehlikeli olanla değiştirmek (ikame)
3. Mühendislik Önlemleri
 - Otomasyon
 - Tecrit, (ayırma)
 - Uzaklaştırma
 - Havalandırma
 - Ergonomik çözümler
4. İdari Önlemler- Sağlık ve Güvenlik İşaretleri
5. Kişisel Koruma

Dokümantasyon

Risk değerlendirmesi asgari aşağıdaki hususları kapsayacak şekilde dökümente edilir.

- a) İşyerinin unvanı, adresi ve işverenin adı.
- b) Gerçekleştiren kişilerin isim ve unvanları ile bunlardan iş güvenliği uzmanı ve işyeri hekimi olanların Bakanlıkça verilmiş belge bilgileri.
- c) Gerçekleřtirildięi tarih ve geçerlilik tarihi.
- ç) Risk değerlendirmesi işyerindeki farklı bölümler için ayrı ayrı yapılmışsa her birinin adı.
- d) Belirlenen tehlike kaynakları ile tehlikeler.
- e) Tespit edilen riskler.
- f) Risk analizinde kullanılan yöntem veya yöntemler.
- g) Tespit edilen risklerin önem ve öncelik sırasını da içeren analiz sonuçları.
- ę) Düzeltici ve önleyici kontrol tedbirleri, gerçekleştirilme tarihleri ve sonrasında tespit edilen risk seviyesi.

Dokümantasyon

- ❖ Risk değerlendirmesi dokümanının sayfaları numaralandırılarak; gerçekleştiren kişiler tarafından her sayfası paraflanıp, son sayfası imzalanır ve işyerinde saklanır.
- ❖ Risk değerlendirmesi dokümanı elektronik ve benzeri ortamlarda hazırlanıp arşivlenebilir.
- ❖ Risk değerlendirmesi dokümanının sayfaları numaralandırılarak; gerçekleştiren kişiler tarafından her sayfası paraflanıp, son sayfası imzalanır ve işyerinde saklanır.
- ❖ Risk değerlendirmesi dokümanı elektronik (İş Sağlığı ve Güvenliği (İSGBYS) Yazılımı) ve fiziki ortamlarda hazırlanıp arşivlenir.

Yapılmış olan risk değerlendirmesi; tehlike sınıfına göre **çok tehlikeli, tehlikeli ve az tehlikeli** işyerlerinde sırasıyla en geç **iki, dört ve altı yılda** bir yenilenir.

Aşağıda belirtilen durumlarda ortaya çıkabilecek yeni risklerin, işyerinin tamamını veya bir bölümünü etkiliyor olması halinde risk değerlendirmesi tamamen veya kısmen yenilenir.

- a) İşyerinin taşınması veya binalarda değişiklik yapılması.
- b) İşyerinde uygulanan teknoloji, kullanılan madde ve ekipmanlarda değişiklikler meydana gelmesi.
- c) Üretim yönteminde değişiklikler olması.
- ç) İş kazası, meslek hastalığı veya ramak kala olay meydana gelmesi.
- d) Çalışma ortamına ait sınır değerlere ilişkin bir mevzuat değişikliği olması.
- e) Çalışma ortamı ölçümü ve sağlık gözetim sonuçlarına göre gerekli görülmesi.
- f) İşyeri dışından kaynaklanan ve işyerini etkileyebilecek yeni bir tehlikenin ortaya çıkması.

RİSK DEĞERLENDİRMESİ FORMU UYGULAMA

İSG F-03-02 RİSK DEĞERLENDİRME FORMU- İlgili forma erişmek için: [İSG-F-03-02 Risk Değerlendirmesi Formu](#)

MARMARA ÜNİVERSİTESİ		ÇALIŞAN SAĞLIĞI - İŞ GÜVENLİĞİ VE RİSK DEĞERLENDİRME FORMU																			
Birim/Bölüm Adı:		İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ KOORDİNASYON BİRİMİ - MARMARA ÜNİVERSİTESİ PSİKOLOJİ ARAŞTIRMA MERKEZİ (MARPA) - TÜRK DİLİ BÖLÜM BAŞKANLIĞI																DOK. NO: İSG-F-03-02			
Nace Kodu/Tehlike Sınıfı:		YAPILIŞ TARİHİ: 16.11.2021 GEÇERLİLİK TARİHİ:																YAY TARİHİ:			
İletişim Bilgileri:		Göztepe Kampüsü, Fen Edebiyat Fakültesi binasının arkasındaki bina, 1. Kat, 34722, Kadıköy / İstanbul, TÜRKİYE																REV NO: 00			
İşveren / İşveren Vekilinin Adı:																		REV TARİHİ:			
Risk Değ. Ekibi:																					
RENK KODLARI:		KABUL EDİLEBİLİR RİSK KESİN RİSK ÖNEMLİ YÜKSEK ÇOK YÜKSEK																			
TEHLIKE NO (Hazard Number)	TEHLIKE FAALİYET ALANI (Hazard Activity Area)	TEHLIKE (Yapılan İş/Tehlike/Uygunluk) (Hazard / Non-compliance)	ETKİ ALANI (Kim ya da neler) (Affected Persons and Objects)	OLASI SONUÇLAR/ RİSKLER (İstisnaya Etilen Risk) (Possible Consequences)	RİSK PUANI = OLAŞILIK * FREKANS * İPOTEZ				MEVCUT DURUM (The Current Situation)	İLGİLİ MEVZUAT YÖNETMELİK (LEGISLATION)	DÜZELTİCİ FALİYET (Corrective Action)	SORUMLU (Responsible)	BAŞLANMA TARİHİ (Start Date)	BİTİRME TARİHİ (End Date)	ÖNLEM SONRASI (After Corrective Action)				ÖNLEM SONRASI RESİM (Image After Precaution)		
					OLAŞILIK (PROBABILITY)	FREKANS (FREQUENCY)	İPOTEZ (HYPOTHESIS)	RİSK DEĞERİ (RISK VALUE)							OLAŞILIK (PROBABILITY)	FREKANS (FREQUENCY)	İPOTEZ (HYPOTHESIS)	RİSK PUANI (SCORE)		RİSK DEĞERİ (RISK VALUE)	
T001	GENEL (General)	Uygun Olmayan Termal Konfor Şartları	Çalışanlar (Employee)	Önemli Hasar/Naralanma/Dış İlk Yardım İhtiyacı (Major Injury)	3	3	7	63	KESİN	İşyeri ortamına ait iklimlendirme klima sistemi ile sağlanmaktadır.						0,5	3	7	10,5	KABUL EDİLEBİLİR	
T002	GENEL (General)	Gürültülü ortamda çalışma	Çalışanlar (Employee)	Önemli Hasar/Naralanma/Dış İlk Yardım İhtiyacı (Major Injury)	1	2	7	14	KABUL EDİLEBİLİR	Gürültülü çalışma yapılmamaktadır.						0,5	2	7	7	KABUL EDİLEBİLİR	
T003	GENEL (General)	Uygun Olmayan Aydınlatma Koşulları	Çalışanlar (Employee)	Kalıcı Hasar/Naralanma/İş Kaybı/Çevresel Engel (Permanent Injury)	3	3	15	135	ÖNEMLİ	Çalışma ortamında doğal ve yapay aydınlatmalardan faydalanılmaktadır. Aydınlatma Ölçümleri Yapılmamıştır.	İşyeri Bina ve Ekiplerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik					0,5	3	15	22,5	KESİN	
T004	GENEL (General)	Biyolojik Etmenler	Çalışanlar (Employee)	Kalıcı Hasar/Naralanma/İş Kaybı/Çevresel Engel (Permanent Injury)	3	2	15	90	ÖNEMLİ	Çalışma ortamında biyolojik risk etmenlerinin varlığından şüpheli bulunmamaktadır. Covid-19 nedeniyle bulaşıcı riski bulunmaktadır.	Biyolojik Etmenlere Maruziyet Önlemlerine İlişkin Yönetmelik	Çalışanlar arasında Covid-19 şüphesi oluştuğunda sağlık bakanlığının yayınladığı kurallara baz alınmalıdır.				1	2	15	30	KESİN	

Tehlike Faaliyet Alanları

- ❖ GENEL (General)
- ❖ OFİSLER (Office)
- ❖ SINIFLAR (Classes)
- ❖ LABORATUVARLAR (Lab)
- ❖ ATÖLYELER (Workshops)
- ❖ KONFERANS SALONU (Auditorium)
- ❖ TOPLANTI ODASI (Board room)
- ❖ SPOR SALONU (Gymnasium)
- ❖ FİTNESS SALONU (Fitness Hall)
- ❖ YÜZME HAVUZU (Swimming Pool)
- ❖ DİNLENME ALANLARI (Rest Area)
- ❖ KANTİNLER (Cafeteria)
- ❖ YEMEKHANELER (Mess Hall)
- ❖ ÇAY OCAĞI /MUTFAK
- ❖ TEKNİK OFİSLER (Technical Offices)
- ❖ DEPOLAR (Stock Room)
- ❖ MESCİT (Prayer Room)
- ❖ TUVALETLER (WC)
- ❖ KAZAN DAİRESİ (Stokehold)
- ❖ KÜTÜPHANE (Library)
- ❖ YURT BİNASI (Student Dormitory)

Genel Tehlike Kategorileri

Tehlikelerin tanımlanması belirlemek için tehlikeler konularına göre sınıflandırılır.

- ❖ Fiziksel Risk Etmenleri
- ❖ Sağlık/ Hijyen
- ❖ Yönetim/ Organizasyon
- ❖ Mekanik
- ❖ Elektrik
- ❖ Acil Durumlar
- ❖ Kimyasallar
- ❖ Kaynak İşleri
- ❖ Basıncılı Ekipmanlar (Kazan Dairesi)
- ❖ Tertip/ Düzen

RİSK ANALİZ YÖNTEMİ

- ❖ Analiz edilerek belirlenen tehlikeler, aşağıda açıklaması yapılan **Fine – Kinney** metoduna göre değerlendirilir.
- ❖ Çalışma ortamındaki tehlikelerin kazaya sebebiyet vermeden tespit edilmesini ve risk skoruna göre en öncelikli olandan başlayıp iyileştirilmesini sağlayan bir metottur.

Risk Skoru; Olayın meydana gelme olasılığı(O) x Tehlike maruziyet sıklığı/Frekans(F) x Şiddet(Ş)

Şiddet Skalası

Tehlikenin gerçekleşmesi halinde insan, işyeri ve çevre üzerinde oluşturacağı zarar ya da hasarın şiddetidir

Şiddet Değeri	ŞİDDET insan ve /veya çevre üzerinde yaratacağı tahmini zarar
100	100 = birden fazla ölümlü kaza, çevresel felaket
40	40 = öldürücü kaza, ciddi çevresel zarar
15	15 = kalıcı hasar, yaralanma, iş kaybı, çevresel engel oluşturma, yakın çevreden şikayet
7	7 = önemli hasar, yaralanma, dış ilk yardım ihtiyacı, arazi sınırları dışında çevresel zarar
3	3 = küçük hasar, yaralanma, dahili ilk yardım ihtiyacı, arazi sınırları içinde sınırlı çevresel zarar
1	1 = ucuz atlatma, çevresel zarar yok.

Frekans Skalası

Frekans işin yapılma sıklığı değil, işi yaparken tehlikeye maruz kalma sıklığıdır.

Frekans Değeri	FREKANS tehlikeye zaman içinde maruz kalma tekrarı
10	10 = hemen hemen sürekli (bir saatte birkaç defa)
6	6 = sık (günde bir veya birkaç defa)
3	3 = ara sıra (haftada bir veya birkaç defa)
2	2 = sık değil (ayda bir veya birkaç defa)
1	1 = seyrek (yılda birkaç defa)
0,5	0,5 = çok seyrek (yılda bir veya daha seyrek)

Şans (Olasılık) Skalası

Zarar ya da hasarın zaman içerisinde gerçekleşme ihtimalidir.

Olasılık Değeri	ŞANS (OLASILIK) zararın gerçekleşme olasılığı
10	10 = beklenir, kesin
6	6 = yüksek, oldukça mümkün
3	3 = olası
1	1 = mümkün, fakat düşük
0,5	0,5 = beklenmez, fakat mümkün
0,2	0,2 = beklenmez

- ❖ Yapılan düzeltici faaliyetler frekans veya şiddeti etkilemez, etkileyeceği tek değişken olasılıktır.

(Yüksekte emniyet kemersiz çalışan bir işçinin kemer takması sadece düşme olasılığını etkiler, düşerse ölüm riskini azaltmaz veya tehlikeye maruz kalma sıklığını etkilemez)

- ❖ Önleyici faaliyetler ve kaynağında yok edeci ya da tecrit, ikame gibi kontrol yöntemlerinde ise ortama yönelik toplu koruma yöntemlerine bağlı olarak frekans değerleri ve olasılıkta düşer.

Risk Düzeyine Göre Karar ve Eylem

Sonuçların değerlendirilmesi için aşağıdaki tablo oluşturulmuştur.

Risk Değeri	RİSK DEĞERLENDİRME SONUCU
$400 < R$	Çok Yüksek Risk , hemen gerekli önlemler alınmalı / veya tesis, çevrenin kapatılması düşünülmelidir
$200 < R \leq 400$	Yüksek risk , kısa dönemde iyileştirilmelidir (birkaç ay içinde)
$70 < R \leq 200$	Önemli Risk , uzun dönemde iyileştirilmelidir (yıl içinde)
$20 < R \leq 70$	Kesin Risk , gözetim altında uygulanmalıdır
$R \leq 20$	Kabul Edilebilir Risk , önlem öncelikli değildir

TEŞEKKÜR EDERİZ.